

УДК 811.161.2'24:374.018.53(100=161.2)

УКРАЇНЬКА МОВА ЯК УСПАДКОВАНА У ШКОЛАХ УКРАЇНОЗНАВСТВА В ДІАСПОРІ

Христя Піхманець

*Школа Українознавства, м. Нью-Йорк, США
215 E 6th St, New York, NY 10003
тел.: +1(347)583-9974
ел. пошта: christina.vasykiv@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4771-0005>*

Довгий час ми, закордонні українці, у роботі з нашими дітьми, зокрема в українознавчих суботніх чи недільних школах за кордоном, вагалися, який методичний підхід у викладанні вжити, позаяк ми не знали, до якої категорії слухачів належать наші учні. Більшість дітей наших шкіл не є носіями української мови, бо в соціумі спілкуються не українською, але також вони не є іноземцями, щоб вчити українську як іноземну, бо вдома з рідними спілкуються українською або чують цю мову. Більше того, ми не можемо відкидати їхнього українського походження та коріння, яке «заперечує» викладання української мови як іноземної.

Переклад терміна на позначення проблематики викладання української мови як успадкованої запропонувала доцентка Оксана Туркевич на одній з конференцій. Англійською цей термін звучить як “heritage language”. Паралельно використовують також інші позначення: домашня мова, мова предків чи мова іммігрантів. [2:1]

У США проблематикою успадкованих мов займаються з 90-х років минулого століття, але, на жаль, не українською як успадкованою, хоча українськомовна громада тут представлена значною мірою. Мета статті – синтезувати напрацювання та досвід колег, які досліджують успадковані мови в США; пояснити різницю між викладанням української як рідної, іноземної та успадкованої; запропонувати наш досвід та підходи до навчання дітей в школах українознавства за кордоном не лише для того, щоб після ретельної роботи та впровадження практики викладання української як успадкованої ми змогли покращити якість викладання, але й для того, щоб українська мова змогла зайняти гідне місце серед інших успадкованих мов, які активно і цікаво вивчають у США та світі.

Ключові слова: українська мова як успадкована, українська мова як іноземна, українська як рідна, методика викладання української як успадкованої, мовні навички, мовна компетенція, автентичні матеріали, соціокультурна ситуація, соціокультурні матеріали, послідовна та паралельна двомовність.

DOI:

Школи українознавства в діаспорі існують уже досить довго, і так само довго вчителі шукають ефективних підходів до викладання українознавчих предметів та матеріалів, з якими було б легко та цікаво вчитись учням. Дотепер найбільш поширена методика викладання була «**як в Україні**», тобто та методика, яку застосовують у загальноосвітніх школах в Україні, де навчаються діти, для яких українська мова є рідною. Позаяк велика частка вчителів – це педагоги з досвідом викладання в українських школах України, то після переїзду за кордон і з початком роботи в школах українознавства їхній підхід до навчання українців діаспори залишився незмінним, тобто його перенесли з однієї школи в іншу. Що стосується матеріалів, то ситуація також тут «трансферна»: зазвичай, викладачі використовують підручники, якими колись користувались у школах в Україні для основного курсу навчання або ж генерують потрібну інформацію з декількох таких підручників для створення одного уроку. Такий підхід викладання та застосування робочих матеріалів неефективний, хоча й найбільш поширений. Діти не завжди розуміють суть прочитаного або почутого через велику кількість невідомих слів та часто губляться в соціокуль-

турних ситуаціях, пов'язаних з українським середовищем, наприклад: *хлібороби, жати, зозуля кувала, маршрутка* тощо.

Іншим підходом, запропонованим на противагу підходу викладання «як в Україні», було **викладання української як іноземної (УМІ)**. Цей підхід давав змогу окремо припрацьовувати кожну навичку (англ. language skill) – читання, говоріння, письмо, слухання. Нам вдалося значно покращити вивчення нової лексики та опрацювання граматичних матеріалів, але перед нами постала проблема пошуку адаптованих текстів для читання та слухання. Таких, зазвичай, не було або вони не відповідали віковій категорії дітей. Також метод викладання української як іноземної виявився залегким для наших дітей. Діти прекрасно сприймали на слух тексти і вели розмови на певні теми, але мали труднощі з читанням і ще більше з письмом. Ми, освітяни, пояснювали проблему з поганим читанням і письмом браком часу впродовж суботніх занять чи відсутністю практики вдома, в чому такі помилялись.

Отже, якщо в наших суботніх школах ми не можемо застосовувати підхід викладання української мови як рідної чи української мови як іноземної, то ж за якою методикою нам працювати? І хто ми, українці діаспори, – іноземці чи, може, іноземні українці?

Таке питання освітяни зі всього світу намагались з'ясувати на першому світовому форумі вчителів суботніх та недільних шкіл українознавства, який проходив у Львові у 2018 році. Тоді ми навіть не озвучили, як назвати українців, які народились і виростили за межами України чи емігрували в іншу державу і там вивчають мову та культуру своїх предків. Більше того, ми не знали, як перекласти українською термінологію з методики викладання (мов), позаяк словника термінів тоді ще навіть не було запропоновано.

Завдяки співпраці, постійній комунікації та великій підтримці колег з Львівського національного університету імені Івана Франка (Лесі Антонів, Оксани Туркевич) та Українського Католицького Університету (Мар'яни Буряк, Назара Данилкова), а також вивчення світових практик викладання мови поза межами країни/етносу, де вона природно функціонує, ми зрозуміли, що **вивчасмо українську мову та культуру як успадковану** (англ. heritage language), тобто таку, яку отримали в спадок через своє походження та походження своїх предків. Світова практика вивчення мови як успадкованої налічує декілька десятиліть на відміну від української, яка лише починає досліджуватися та застосовуватися.

Зазначена тема, безперечно, стосується значно ширшого спектру мов, ніж українська, як у нашому випадку, адже подібні питання активно досліджує Національний ресурсний центр успадкованих мов (the National Heritage Language Resource Center) при Каліфорнійському університеті. Цей центр навіть пропонує слухачам насичений п'ятимодульний онлайн-курс для викладачів, котрі навчають іноземної мови як успадкованої [6].

Насамперед спробуємо зрозуміти різницю між трьома підходами до вивчення української мови:

- **Вивчення української як рідної** відбувається в українськомовному середовищі через спілкування спочатку з близькими та рідними людьми та поступове збільшення і розширення кола взаємодії. Дитина має змогу збагачувати свій словниковий запас та розуміти соціокультурні ситуації з різних сфер життя, засвоювати менталітет та розуміти мовні дискурси в межах одного соціуму.

• **Вивчення української як іноземної (УМІ)** передбачає повне або часткове незнання мови. Мовні навички (говоріння, читання, письмо та слухання) розвиваються одночасно, знання та навички нашаровуються від меншого до більшого. Рівень володіння мовою як іноземною змінюється відповідно до стандартних рівнів: базовий, середній, вищий. В УМІ використовують адаптовані мовні матеріали для вивчення всіх чотирьох мовленнєвих навичок. У викладанні застосовують методи, спрямовані на покращення правильності і плинності мовлення у відповідних мовних ситуаціях, які обмежені мовним рівнем учня. Діти, як правило, не мають можливості чути живої мови поза межами класу. Мовний дискурс обмежений лексикою в класі.

• **Українську мову як успадковану (УМУ)** вивчають у країнах, де основною мовою спілкування в соціумі є інша мова, але вдома діти спілкуються українською або чують цю мову. Зазвичай, українську як успадковану діти вивчають у суботніх/недільних школах, на курсах при українських церквах та в громаді або в загальноосвітніх школах з двомовними програмами (англ. dual language program). Іншими словами, **успадкована мова – це мова, яку дитина чує і якою спілкується вдома з батьками та родиною чи в своїй етнічній громаді, але яку не використовує в суспільстві, в якому проживає.** Деколи успадковану мову ще називають «домашньою» чи «родинною», що зумовлене обмеженою сферою її використання.

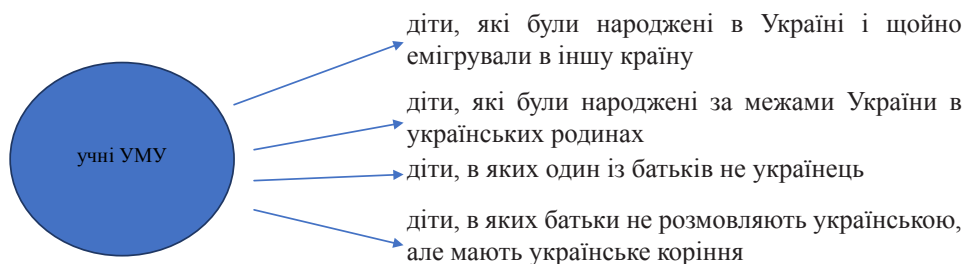
Рівні володіння УМУ вимірюють подібно до рівнів володіння УМІ. Навички володіння УМУ прирівнюють до рівня володіння мовою як рідною, де слухання та говоріння є відносно сильними сторонами учня, на відміну від письма та читання, які слаборозвинуті або не розвинуті взагалі. У викладанні застосовують методи для покращення правильності мовлення та його збагачення. Відтак для збагачення словникового запасу та розуміння граматики в УМУ використовують **автентичні матеріали***.

Автентичні матеріали та завдання – це тексти, які створені носіями мови для носіїв мови. Такі матеріали найповніше відображають мову та лінгвосоціальні ситуації в реальному світі. Це оригінальні, а не адаптовані чи спрощені матеріали.

У викладанні застосовують методи для покращення правильності мовлення в різних соціокультурних ситуаціях, які виходять далеко за межі домашнього використання мови (співбесіда, розмова з учителем чи викладачем; в банку; в університеті; на вокзалі тощо) [3].

Хто ж наші учні, які вивчають українську як успадковану (УМУ):

Учнями УМУ вважають дітей, які мають українське походження та більшою чи меншою мірою мають зв'язок із успадкованою мовою і культурою своїх предків та родинний зв'язок, який є ключовим для внутрішньої мотивації до опанування мови. Тому для ефективного навчання таких дітей потрібно використовувати методику викладання УМУ, а не рідної чи іноземної. У випадку, якщо дитина має лише українське походження, але не володіє мовою і не має домашнього українськомовного культурного середовища, то рекомендують застосовувати методику УМІ, поки така дитина не досягне середнього рівня мовної компетенції. Після чого переходять на методику УМУ із інтенсивним залученням автентичних (незмінених чи адаптованих) мовних та соціокультурних матеріалів.

Розгляньмо глибше, як розвивається успадкована мова в тих учнів, які були народжені в США, і в тих, які емігрували в цю країну, на прикладі досліджень, опублікованих викладачками Каліфорнійського університету Марією Карейрою та Ольгою Кейгану статті у 2011 році. Під час дослідження, яке проводилося з 2007 до 2009 року, дослідниці запитували своїх респондентів: *Якою мовою ви найбільше розмовляли в такі періоди свого життя?* У дослідженні взяло участь приблизно 1800 опитаних, 60% з яких були народжені у США, інші – за кордоном [1: 45].

Вік	Англійська	Успадкована	Обидві
0–5 років	11,2% (171)	70,2% (1074)	18,7% (286)
6–12 років	27,5% (419)	18,9% (288)	53,6% (817)
13–18 років	44,0% (667)	4,0% (61)	51,9% (787)
18+ років	44,4% (658)	1,3% (19)	54,3% (805)

Як видно з таблиці, першою мовою дитини є успадкована (українська). Використання англійської збільшується з часом: особливо активно після 6 років, коли дитина йде в школу, а також після 13 років, коли дитина стає більш залучена в соціальне життя країни проживання. У цей період розвивається так звана **«послідовна двомовність»**, коли дитина спочатку спілкується лише мовою батьків, а потім опановує основну мову соціуму, в якому проживає (англійську). Хоча з часом використання успадкованої чи домашньої мови значно зменшується на користь основної мови країни проживання, діти все-таки не втрачають своєї успадкованої мови, а паралельно користуються нею, розвиваючи двомовність [1: 45].

Важливо зауважити, що окрім послідовної двомовності, в ситуаціях, коли дитина народжена за кордоном в українській сім'ї чи один із батьків є носієм української мови та культури, а інший ні, розвивається **«одночасна двомовність»**. Дослідження показало, що послідовна двомовність створює кращі умови для вивчення успадкованої мови, ніж одночасна двомовність. Підтримка та заохочення успадкованої мови в англomовному середовищі, спілкування українською мовою з близькими та рідними (особливо бабусями та дідусями), перегляд мультфільмів та читання українських книжок, відвідини етнічних організацій (Пласт, СУМ), фестивалів, поїздки в Україну – все це сприяє укріпленню українського коріння та становленню повноцінної двомовної, двокультурної особистості. У такій ситуації дитина лише збагачується обома культурами, зберігаючи своє етнічне коріння та освоюючи набуте. Дитина вливається в обидві культури, а не асимілюється з якоюсь однією з них.

Багато батьків, особливо нових іммігрантів у США, мають безпідставні та помилкові побоювання, що їхній дитині згодом буде складно опанувати англійську та адаптуватися в англomовному середовищі, якщо вони будуть вдома розмовляти з дитиною лише українською. Через те вони обмежують вдома спілкування з дитиною українською, послуговуючись англійською, а також не заохочують дитину до спілкування українською, перегляду мультфільмів чи читання українських книжок та навіть відвідин українських садків, а згодом суботніх українознавчих шкіл.

Як показує досвід, такі діти дуже швидко втрачають навіть те мінімальне знання української, яке вони змогли здобути вдома, і повністю асимілюються з мовою та культурою країни проживання. Іншими словами, втрачають свою успадковану ідентичність.

Розвиток мовних навичок УМУ

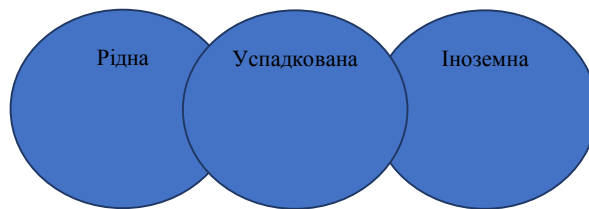
На початку статті ми вже згадували про різницю між рідною, успадкованою та іноземною мовами. Тепер погляньмо, як розвиваються мовні навички в цих трьох сферах, що на них впливає і як практично застосувати ці знання у викладанні.

	Сфера використання	Розвиток мовних навиків
Рідна	<ul style="list-style-type: none"> • вдома • в школі • в соціумі 	ГОВОРІННЯ/МОВЛЕННЯ СЛУХАННЯ ЧИТАННЯ ПИСЬМО (стихійно та різносторонньо)
Успадкована (УМУ)	<ul style="list-style-type: none"> • вдома • в громаді/церкві 	ГОВОРІННЯ СЛУХАННЯ ЧИТАННЯ ПИСЬМО (поступово та організовано)
Іноземна (УМІ)	<ul style="list-style-type: none"> • в школі/мовні курси 	ГОВОРІННЯ/МОВЛЕННЯ СЛУХАННЯ ЧИТАННЯ ПИСЬМО (поступово та організовано)

Отже, рідна мова освоюється з дитинства через спілкування з рідними та в соціумі, а згодом розвивається через взаємодію дитини в різних лінгвокультурних ситуаціях. Дитина має можливість спочатку розвивати аудіо- та мовленнєві навички, а після початку школи активно розвиваються навички письма та читання. Всі ці навички розвиваються стихійно, різносторонньо та безперервно.

Іноземну мову вивчають у різний період життя, послідовно та лінійно з нашаруванням нової інформації від меншого до більшого, часто з обмеженим доступом до живого спілкування. Відтак, усі чотири навички розвиваються більш-менш однаково і визначаються певними мовними рівнями.

Освоєння успадкованої мови відбувається через поєднання факторів, які впливають на вивчення рідної та іноземної мов. З народження дитина використовує успадковану мову як рідну і найінтенсивніше розвиваються навички слухання та говоріння. Після початку навчання у школі навички читання та письма успадкованої мови не розвиваються, оскільки домінантною стає мова соціуму країни проживання.

Як уже зазначалося, переломним моментом у засвоєнні мов вважають початок шкільного життя. У той час, як мова більшості (англійська) має можливість розвиватись і збагачуватись у шкільному та широкому соціальному середовищі, успадкована мова (українська) не виходить за межі домашнього вжитку. Шкільна освіта дає можливість розвивати навички читання, писання, слухання та говоріння, використовуючи широкий спектр соціально-побутових тем, а також збагачувати словниковий запас та застосовувати різні стилі мовлення відповідно до мовних ситуацій. Успадкована мова і далі залишається на рівні домашнього вжитку, різноманіття розмовних тем обмежується щоденним життям, а мовлення залишається неофіційним. Дуже часто від дорослих, які вирішили продовжити вчити українську мову як успадковану, при звертанні до викладача в класі можна почути: «Дай мені книжечку». Це коротке речення якнайкраще описує учня успадкованої мови. Звер-

тання «дай» замість «дайте» пояснює, що цей мовний елемент людина засвоїла ще вдома, де не було потреби ввічливо та офіційно звертатись до старших чи незнайомих людей. Слово «книжечка», а не «книжка» також є ознакою того, що мова, яка була засвоєна в дитинстві, не змінилася, не стала «дорослішою» і не набула відповідного соціокультурного рівня. Ще однією ознакою успадкованої мови є те, що ця мова здебільшого не літературна, а діалектна або з елементами суржиків, властивого тій місцевості чи регіону України, звідки походять батьки та інші родичі дитини.

Підсумовуючи процес вивчення успадкованої мови, Марія Полінські (Maria Polinski) та Ольга Кейган (Olga Kagan) написали в своєму дослідженні: «Успадкована мова була першою мовою дитини, але до кінця не освоєною через перехід на іншу домінуючу мову»[5: 369]. На відміну від дітей, які вивчають мову як рідну і мають змогу розвивати та вдосконалювати мовні навички відповідно до свого вікового рівня, учні успадкованої мови не завжди мають таку можливість. Часто таких учнів ще називають «перерваними носіями мови».

Основним акцентом у викладанні УМУ повинен бути розвиток навичок читання та письма і вдосконалення навичок слухання та говоріння. Що більше дитина з раннього віку буде мати можливість зануритись в успадковану мову, то краще і легше вона зможе опанувати українську згодом у шкільному та зрілому віці.

Характеристика учня УМУ

Сильні сторони	Сторони для розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • добре розвинуті навички говоріння та слухання (розуміння); • вимова, наголоси та інтонація близькі до рівня носія мови; • більшість граматики використовує правильно, але не знайомий з граматичними правилами; • освоїв великий словниковий запас, який обмежений трьома сферами життя: сім'я/родина, громада та церква; • вільно почувається у розмовах із членами родини та громади; • зазвичай має багатий культурний досвід та глибоке відчуття приналежності до успадкованої культури; • має сильну внутрішню мотивацію до вивчення успадкованої мови. 	<ul style="list-style-type: none"> • зазвичай, неписьменні (погані або відсутні навички читання та письма); • повна або часткова відсутність офіційного стилю в мовленні, ввічливих форм звертання, зокрема звертання «на Ви»; • словниковий запас обмежений лише домашньою лексикою; • мова не літературна, з елементами суржиків чи діалектної; • використовує велику кількість запозичень або слів з основної мови. Часто вдається до codeswitching; • зона комфорту використання мови обмежена соціальною взаємодією.

З характеристики учнів УМУ ми вже знаємо, що найслабшими навичками дітей є читання та письмо через відсутність можливості (сфери чи середовища) для їхнього розвитку та вдосконалення. На відміну від УМІ, де всі чотири навички розвиваються однаково, хоча і в обмеженому середовищі класу. Відтак методичний підхід у викладанні УМУ повинен бути інакшим порівняно з УМІ. Ольга Кейган стверджує: «Я чітко бачу різницю між початківцями, які вивчають мову вперше як іноземну, і учнями, які вивчають успадковану мову і є неписьменними. Якщо перші

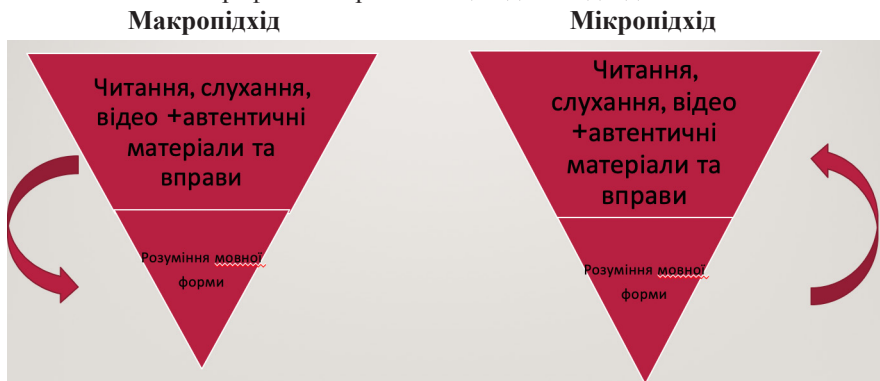
не розуміють і не розмовляють, то другі можуть чудово сприймати та спілкуватись. Робота над вимовою для учнів-іноземців може бути важкою та тривалою, в той час як учні успадкованої мови не мають жодних проблем з фонетикою та здебільшого звучать, як носії мови. Учні УМУ можуть робити багато граматичних помилок в усній мові, але їхнє мовлення зазвичай зрозуміле, і комунікація відбувається без суттєвих проблем. Відтак, навчання, особливо читання та письма, цих двох категорій «початківців» повинно відбуватися за різними підходами та методами» [4: 510].

Ольга Кейган (Olga Kagan) та Кетлін Ділін (Kathleen Dillon) у своєму дослідженні зазначають, щонайкраще розвивати та вдосконалювати навички читання і письма можна, якщо використовувати «макропідхід» у викладанні. **Макропідхід, або навчання згори вниз**, асоціюється із всестороннім підходом до викладання, який передбачає використання **автентичних матеріалів та завдань** [4].

Головною рисою макропідходу є те, що всі завдання формують навколо автентичного тексту. Згідно з цим підходом, учні спочатку читають текст, слухають пісню чи переглядають відео, а потім відповідають на питання, які перевіряють загальне розуміння, основну ідею та тему прочитаного/почутого. Наступним кроком є презентація граматики чи нових слів, які є в цьому тексті і знання яких є необхідним для подальшого обговорення змісту та ідей поданого матеріалу. Головними видами діяльності в класі стають вправи, призначені для засвоєння граматичних форм та лексичних одиниць і спрямовані на розуміння соціальних ситуацій, в яких такий мовний матеріал доцільно використовувати.

На відміну від макропідходу, **мікропідхід, або навчання згори вниз**, в основному використовують для вивчення УМІ на початковому етапі, оскільки він передбачає опанування граматичних та лексичних форм для елементарного, початкового читання та розуміння адаптованих матеріалів. Відповідно до цього підходу учні спочатку вивчають граматику і лексику, а потім переходять до читання чи слухання текстів.

Погляньмо на графічне зображення цих двох підходів:

Вивчення мови, зорієнтоване на форму (form-focused instruction), – це підхід, який акцентує увагу на лексичних, граматичних та фонетичних мовних формах ізольовано, поясненні значення мовної форми, а не комунікативної ситуації, у якій таку форму можна застосувати.

Варто ще раз наголосити, що при застосуванні макропідходу для вивчення УМУ використовують лише автентичні (неадаптовані) матеріали. Граматичні та лексичні елементи, які слід опрацювати на уроці, беруть винятково з тексту для читання чи слухання, з яким працюють на уроці. Завдання та вправи, які спрямовані на вдосконалення знань граматичних форм чи збагачення словникового запасу, потрібно виконувати лише після того, як учні обговорили загальний зміст і тему тексту. Методи навчання за макропідходом не лише допомагають заповнити граматичні чи лексичні прогалини, а також значною мірою зміцнюють мотивацію учнів УМУ через використання попередніх знань та досвіду дітей.

Що слід пам'ятати педагогу, який застосовує методикку викладання української як успадкованої:

- використання автентичних матеріалів;
- поєднання методики викладання української як рідної (спілкування, слухання) та іноземної мови (читання, письмо, граматики);
- акцент на правильності мовлення;
- робота з новими/невідомими словами кожного конкретного тексту;
- робота з граматикую того самого конкретного тексту;
- використання краєзнавчих матеріалів.

Беручи до уваги основні принципи викладання успадкованих мов, а також власний досвід, ми будуємо програми викладання наступним чином. За основу беремо мовні теми, які розділили на блоки. Таких тематичних блоків на рік є декілька, що складає в середньому 27–30 навчальних субот. Кожен урок, чи, іншими словами, навчальний день, складається з трьох частин: мовлення, мова, читання/слухання, які пов'язані однією темою і переходять від одного до іншого. Якщо вибір лексики (нових слів) завжди пов'язаний з текстом для читання чи слухання, а потім прив'язаний до опрацювання конкретних мовних ситуацій, то добір граматичних елементів в умовах шкільної програми став свого роду викликом для нас. Методика УМУ рекомендує опрацювати граматичні елементи, як і лексичні, з тексту, який учні читають на уроці, однак систематизувати такі граматичні теми і описати їх у програмі навчання для кожного класу майже неможливо. Постає великий ризик повторів та повна неможливість педагогів передбачити, що учні вже вчили в попередніх класах. Позаяк розпланувати тематичні блоки для кожного класу і дібрати до них автентичні тексти для читання/перегляду/слухання не викликає значних труднощів, добір граматичних тем, які пов'язані з лексичними темами, ми вирішили здійснювати, використовуючи програму з навчання української мови як рідної у школах України. Таке поєднання методик дає нам можливість сформувати програму навчання для кожного класу, збільшуючи рівень складності лексики та граматики. Водночас усі лексичні та граматичні теми визначені, вчителі з ними обізнані і впевнено можуть проводити перевірку знань, контролювати зворотний зв'язок та спостерігати за особистим прогресом кожного учня.

Цей підхід до навчання для нас є новим і проходить апробацію. Він значно краще працює, ніж попередні, хоча й потрібні доопрацювання та зміни. Ми не боїмося пробувати і робити помилки, адже праця та час обов'язково дадуть результат.

Список використаної літератури

1. Carreira M., Kagan O. The Results of the National Heritage Language Survey: Implications for Teaching, Curriculum Design, and Professional Development. *Foreign Language Annals*. 2011. Vol. 44. N 1. P. 40–64.
2. Ennsner-Kananen, Johanna and Kendall A. King. “Heritage Languages and Language Policy”. *The Encyclopedia of Applied Linguistics*. 2018.
3. Galateanu Georgiana. Heritage Learners Proficiency and Language Use. Dept. of Slavic Languages and Literatures. URL: <https://international.ucla.edu/cwl/article/30888>
4. Kagan, O., Dillon, K. A New Perspective on Teaching Russian: Focus on the Heritage Learner. *Slavic and East European Journal*. 2001. Vol. 45. №3. P. 508–517.
5. Polinsky M., Kagan O. Heritage languages: In the “wild” and in the classroom. *Language and Linguistics Compass*. 2007. Vol. 1(5). P. 368–395.
6. UCLA – University of California National Heritage Language Resource Center. Five modules on line workshop. URL: <https://nhlrc.ucla.edu/nhlrc/professional#onlineworkshops>
7. Фотографії взяті з безкоштовних ресурсів Google.

References

1. Carreira M., Kagan O. The Results of the National Heritage Language Survey: Implications for Teaching, Curriculum Design, and Professional Development. *Foreign Language Annals*. 2011. Vol. 44. N 1. P. 40–64.
2. Ennsner-Kananen, Johanna and Kendall A. King. “Heritage Languages and Language Policy”. *The Encyclopedia of Applied Linguistics*. 2018.
3. Galateanu Georgiana. Heritage Learners Proficiency and Language Use. Dept. of Slavic Languages and Literatures. URL: <https://international.ucla.edu/cwl/article/30888>
4. Kagan, O., Dillon, K. A New Perspective on Teaching Russian: Focus on the Heritage Learner. *Slavic and East European Journal*. 2001. Vol. 45. №3. P. 508–517.
5. Polinsky M., Kagan O. Heritage languages: In the “wild” and in the classroom. *Language and Linguistics Compass*. 2007. Vol. 1(5). P. 368–395.
6. UCLA – University of California National Heritage Language Resource Center. Five modules on line workshop. URL: <https://nhlrc.ucla.edu/nhlrc/professional#onlineworkshops>
7. The pictures are taken from free google resources.

**UKRAINIAN AS A HERITAGE LANGUAGE IN SCHOOLS OF
UKRAINIAN STUDIES ABROAD**

Christina Pikhmanets

*School of Ukrainian Studies, New York, USA
215 E 6th St, New York, NY 10003
phone: +1(347)583-9974
e-mail: christina.vasykiv@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4771-0005>*

For a long time, we, the Ukrainian Americans, were hesitant about what instructional methods to use while working with our kids in the Saturday or Sunday Ukrainian school abroad, since we simply couldn't classify our students by their linguistic abilities. The majority of children that attend Ukrainian schools are not native speakers of Ukrainian since the mainstream language that they use in society is English. They are also not foreigners who learn the language from scratch since they hear and speak Ukrainian at home with their families. Moreover, we cannot disregard their Ukrainian origin and roots, which “deny” teaching Ukrainian as a foreign language.

The translation of the term “heritage language” was introduced by Prof. Oksana Turkevych at one of the language conferences. This term is not unique as we can see different scholars use different definitions, such as home language, ancestral language, or immigrant language [2:1].

Heritage languages in the USA have been studied since the 1990s. Unfortunately, the Ukrainian language is not part of this research, however, the Ukrainian-American community is largely presented.

With this being said, this article aims to introduce the research and experience of our colleagues working on heritage languages in the USA. I also want to explain the difference between native, foreign, and heritage language learning; share our school experience of teaching Ukrainian heritage language students in order to not only improve the quality of teaching but also to enable the Ukrainian language to become one of the languages that are being taught and researched in the USA and the world.

Key words: Ukrainian as a heritage language, Ukrainian as a foreign language, Ukrainian as a native language, methodology of teaching Ukrainian as a heritage language, authentic materials, sociocultural situation, sociocultural materials, sequential and parallel bilingualism.

Стаття надійшла до редакції 29.07.2022

доопрацьована 05.08.2022

прийнята до друку 09.08.2022